

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Технології соціально-педагогічної діяльності
в початковій школі»**

Освітня програма **«Початкова освіта»**

Спеціальність **013 «Початкова освіта»**

Галузь знань **01 «Освіта»**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 14 від 09 червня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Технології соціально-педагогічної діяльності в початковій школі/ Курс за вибором
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Клепар Марія Василівна
Контактний телефон викладача	063-266-20-60; 096-205-71-59
Е-mail викладача	mariia.klepar@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.test-d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Четвер 12.00-13.20
2. Анотація до курсу	
<p>Курс за вибором «Технології соціально-педагогічної діяльності в початковій школі» має на меті: ознайомити майбутніх учителів із особливостями використання соціально-педагогічних технологій в роботі з учнями початкової школи; збагатити уявлення студентів про соціально-педагогічні технології та методику їх використання в освітньому процесі початкової школи; сформувати вміння налагоджувати соціально-педагогічну співпрацю з батьками дітей із неблагополучних родин; моделювати позитивне соціально-виховне середовище навчального закладу; розвинути навички соціально-педагогічного діагностування й профілактики девіантної поведінки школярів та ін. На підставі опанування ключових тем дисципліни, у студентів повинні сформуватися базові рівні знань щодо сутності і змісту соціально-педагогічної діяльності в початковій школі, її завдань, напрямів, функцій, основних соціально-виховних технологій (технологій розвитку творчої особистості учня, особистісно зорієнтованих технологій, здоров'язбережувальних технологій, інформаційно-комунікативних технологій, технологій естетотерапії та проектної діяльності) та методики їх використання у соціокультурному вихованні учнів молодшого шкільного віку, соціально-педагогічній діагностиці й профілактиці девіантної поведінки, стимулюванні обдарованості тощо.</p> <p>Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і</p>	

удосконалювати фахові компетентності через пошук, опрацювання, аналіз сучасної психолого-педагогічної літератури, вивчення передового педагогічного досвіду діяльності вчителів початкових класів.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу – ознайомлення майбутніх учителів із особливостями використання соціально-педагогічних технологій в роботі з учнями початкових класів, сформувати відповідні професійні компетентності та навчити застосовувати їх у своїй майбутній практичній діяльності у Новій українській школі.

Завдання: сформувати фахові компетентності теоретичного та практичного характеру, які стосуються: здатності генерувати нові ідеї з курсу (креативність); оволодіти теоретичними, методичними та практичними основами використання соціально-педагогічних технологій в роботі з учнями початкових класів; аналізувати соціально-педагогічну ситуацію, збирати необхідну інформацію, оцінювати результати проведеної роботи, обґрунтовувати вибір та оптимальність поєднання засобів соціально-педагогічної комунікації (змісту, методів, організаційних форм), діагностувати рівень позитивного впливу соціально-виховного середовища початкової школи; прогнозувати результати вирішення проблемної ситуації, виявлення найбільш ефективних способів розв'язання соціально-педагогічних завдань, здійснювати відповідний соціально-педагогічний супровід та управління соціально-педагогічною діяльністю з молодшими школярами; створювати умови для об'єктивного виявлення якостей та станів учня (впевненість, нерішучість, тривожність, незалежність тощо), систематичне виявлення і корекція соціальних відхилень у поведінці та діяльності вихованців; розв'язувати соціально-педагогічні ситуації в умовах школи, інтерпретувати поведінку учня, налагоджувати атмосферу соціально-педагогічної співпраці учасників навчально-виховного процесу; організувати соціально-виховний процес в умовах початкової школи, вирішувати конфліктні педагогічні ситуації, налагоджувати взаємодію з батьками учнів; здатності використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології.

4. Результати навчання (компетентності)

Програмові результати навчання:

-Знання мети, завдань, змісту, методів, організаційних форм і засобів початкової освіти, сутності процесів виховання, навчання й розвитку учнів початкової школи; структури календарно-тематичного планування, особливостей ведення журналу обліку успішності учнів; специфіки виховної роботи на уроках й у позаурочній діяльності.

-Знання вікових особливостей дітей, індивідуальних відмінностей у перебігу їхніх пізнавальних процесів.

-Знання нормативних документів, що регламентують початкову освіту: Державного стандарту початкової освіти, навчальних програм предметів, які вивчаються в початковій школі, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи, вимог Концепції нової української школи.

-Уміння проектувати зміст і методичний інструментарій проведення виховних заходів у початковій школі.

-Уміння працювати з комп'ютерними мережами, застосовувати інформаційно-комунікаційні та медійні технології для організації освітнього процесу в початковій школі.

-Здатність до здійснення ефективної комунікації, в т.ч. іноземною мовою, у процесі вирішення професійно-педагогічних задач, усунення комунікативних бар'єрів, організації навчального діалогу з учнями з особливими освітніми потребами.

-Здатність до створення безпечного, психологічно комфортного, толерантного, здоров'язбережувального освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів з урахуванням їхніх вікових, індивідуальних особливостей та регіональних чинників розвитку.

-Здатність до навчання впродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації.

-Здатність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, працювати в команді, реалізувати свої права й обов'язки як члена демократичного суспільства, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
VII	013 Початкова освіта	4-й	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання (год)	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади соціально-педагогічної діяльності					VII семестр
Тема 1. Загальні основи соціально-педагогічної діяльності вчителя початкових класів Сутність соціально-педагогічної діяльності та особливості реалізації в сучасній початковій школі. Нормативно-правове забезпечення організації соціально-педагогічної діяльності в системі освіти України. Принципи та функції соціально-педагогічної діяльності вчителя. Методи та форми соціально-педагогічної діяльності вчителя початкових класів. Різновиди соціалізації у	Лекція (4 год.)	[1, 2, 4-9, 11, 14, 22]	Перегляд презентації. Проблемні завдання і запитання: 1.Охарактеризуйте соціально-педагогічну діяльність учителя у співвідношенні понять «соціалізація», «виховання», «навчання». 2.Розкрийте вплив сучасного медіасередовища на формування соціально-педагогічної рефлексії та критичного мислення вчителя	20 балів (максимальний бал за опрацювання теми, з них: 10 балів, отриманих на 2-х практичних заняттях, 10 балів – за виконання різних видів самостійної роботи / індивідуальних творчих завдань)	1-й тиждень

<p>філософсько-психологічному та педагогічному аспектах. Соціокультурне виховання учнів початкових класів як соціально-педагогічна система. Вплив соціально-виховного середовища навчального закладу на процес і результати соціально-педагогічної діяльності вчителя.</p>			(6 год.)		
<p>Практичне заняття Тема 1. Сутність та особливості соціально-педагогічної діяльності вчителя в сучасній початковій школі.</p>	<p>Практичне заняття (4 год.)</p>	<p>[1, 2, 4-9, 11, 14, 22]</p>	<p>1.Обґрунтуйте актуальність проблеми соціально-комунікативної діяльності (за матеріалами педагогічних видань); 2.Опрацюйте книгу В.Сухомлинського «Сто порад учителеві». Виберіть із них ті поради, що стосуються процесу професійної діяльності педагога та умов для забезпечення її ефективності. 3.Обґрунтуйте функції</p>		<p>2, 3-й тижні</p>

			<p>знань і вмінь у процесі професійного самовдосконалення педагога (самоосвіта, вивчення кращого педагогічного досвіду, науково-методична робота) (6 год.)</p>		
<p>Практичне заняття Тема 2. Педагогічний супровід соціалізації молодших школярів як складова соціально-педагогічної діяльності вчителя початкових класів.</p>	<p>Практичне заняття (4 год.)</p>	<p>[1, 2, 4-9, 11, 14, 22]</p>	<p>1. Наведіть приклади на основі власного життєвого досвіду чи з педагогічної преси про вплив якостей особистості на професійну педагогічну діяльність (домінантні, периферійні, негативні і професійно неприпустимі якості). 2. Вікові, емоційні, лінгвістичні та етико-естетичні бар'єри соціально-педагогічної адаптації молодшого школяра. (6 год.)</p>		<p>4,5-й тиждень</p>
<p>Тема 2. Соціально-педагогічна профілактика в</p>	<p>Лекція (2 год.)</p>	<p>[1, 4, 10, 11, 12, 13, 17, 22]</p>	<p>Перегляд презентації Проблемні</p>	<p>20 балів (максимальний бал за</p>	<p>2-й тиждень</p>

<p>початковій школі. Соціально-педагогічна діяльність з девіантними учнями</p> <p>Попередження шкільної дезадаптації дітей (корекція соціальної мотивації учіння, емоційного сприйняття учнів і класу, індивідуальних можливостей, виявлення конфліктних ситуацій у мікросоціумі).</p> <p>Соціально-педагогічна діяльність з соціально незахищеними : учнями: педагогічна підтримка дітей, що перебувають у кризових умовах життєдіяльності.</p> <p>Робота з соціально неблагополучними учнями: ресоціалізація дезадаптованих і соціально запущених дітей різних типів, корекція та реабілітація дітей з девіантною поведінкою.</p> <p>Створення умов для саморозвитку, самореалізації девіантних дітей, запобігання негативного впливу масової культури, стереотипів асоціальної поведінки,</p>			<p>завдання і запитання:</p> <p>1.Українська культура як соціально-історичний феномен професійної адаптації особистості учня початкової школи.</p> <p>2. Особливості соціально-педагогічної адаптації першокласників.</p> <p>3.Наведіть приклади педагогічних ситуацій для педагогічного аналізу, де мали місце міжособистісні конфлікти. Опишіть їх. (6 год.)</p>	<p>опрацювання теми, з них: 10 балів, отриманих на 2-х практичних заняттях, 10 балів – за виконання різних видів самостійної роботи / індивідуальних творчих завдань)</p>	
---	--	--	--	---	--

міжособистісних конфліктів в умовах навчально-виховного процесу. Соціально-культурна анімація в початковій школі.					
Практичне заняття Тема 3. Соціально-педагогічна профілактика та робота з девіантними учнями в початковій школі.	Практичне заняття (4 год.)	[1, 4, 10, 11, 12, 13, 17, 22]	1. Складіть конспект інтерактивного заняття, що має на меті вирішення соціально-педагогічних проблем. 2. Спроектуйте можливі педагогічні ситуації міжетнічних конфліктів в умовах початкової школи та шляхи їх вирішення і запобігання. 3. Визначіть власний рівень адаптованості чи дезадаптованості за питальником Р.Роджерса. (6 год.)		6, 7-й тижні
Тема 3. Соціально-педагогічна діагностика учнів і налагодження співпраці школи з сім'єю Налагодження соціально-педагогічної співпраці вчителя з батьками учнів. Психолого-	Лекція (2 год.)	[1, 4, 13, 17, 22]	Перегляд презентації Проблемні завдання і запитання: 1. Змодельуйте приклади позитивної й негативної соціально-педагогічної	10 балів (максимальний бал за опрацювання теми, з них: 5 балів, отриманих за виконання індивідуального	3-й тиждень

<p>педагогічна діагностика батьків щодо виявлення їхнього соціально-виховного потенціалу. Попередження неконструктивного педагогічного впливу та різних форм насильства щодо дітей. Підвищення рівня педагогічної культури сім'ї. Соціально-педагогічна діяльність з обдарованими учнями. Соціально-педагогічна підтримка обдарованих і соціально активних учнів. Здійснення індивідуального підходу в навчально-виховному процесі та визначення розвивальних технологій у роботі вчителя з обдарованими учнями.</p>			<p>о спілкування з батьками дітей та аргументуйте причини конфліктних ситуацій. 2. Сформулюйте основні правила соціально-педагогічної комунікації вчителя з учнями та їхніми батьками 3. Індивідуальне творче завдання (6 год.)</p>	<p>творчого завдання, 5 балів – за виконання самостійно і роботи.</p>	
<p>Змістовий модуль 2. Організаційно-технологічне забезпечення соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи</p> <p>Тема 1. Особистісна спрямованість соціально-педагогічних технологій у</p>	<p>Лекція (2 год.)</p>	<p>[3, 4, 15, 19]</p>	<p>Перегляд презентації. Проблемні завдання і запитання: 1. Розкрийте</p>	<p>20 балів (максимальний бал за опрацювання теми, з них: 5 балів,</p>	<p>4-й тиждень</p>

<p>навчально-виховному процесі. Технології розвитку творчої особистості учня в соціально-педагогічній діяльності. Здоров'язбережувальні технології в початковій школі. Методи залучення учнів до проектної діяльності. Інформаційно-комунікативні технології в соціально-педагогічній діяльності. Особистісно зорієнтовані технології в індивідуально-груповій соціально-педагогічній діяльності з молодшими школярами. Інтерактивні технології в соціально-педагогічній діяльності вчителя. Технології естетотерапії СПД вчителя початкової школи. Методи використання естетотерапії в аспекті соціально-педагогічної профілактики девіації молодших школярів. Види естетотерапії: казкотерапія, лялькотерапія, музикотерапія, ігрова терапія, пісочна терапія, хореотерапія, ритмопластика,</p>			<p>шляхи педагогічної творчості вчителя початкових класів в умовах моделювання навчального процесу. 2. Соціально-педагогічна діяльність вчителя в сільській початковій школі. 3. Соціально-педагогічна діяльність вчителя в гірській початковій школі. (6 год.)</p>	<p>отриманих на практичному занятті, 15 балів – за виконання різних видів самостійної роботи / індивідуальних творчих завдань)</p>	
---	--	--	--	--	--

фототерапія, арт-терапія.					
Практичне заняття Тема 1. Технологічне забезпечення соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи.	Практичне заняття (2 год.)	[3, 4, 15, 19]	1.Скласти плани-конспекти 2-х статей (на вибір студента) за матеріалами періодичних видань на тему: «Досвід використання ігротерапії в сучасній початковій школі». 2. Визначити психотерапевтичний потенціал народної дитячої пісні. 3. На прикладі 2-3 казок проілюструйте естетотерапевтичний вплив на учня. 4. Скласти плани-конспекти 2-х статей (на вибір студента) за матеріалами періодичних видань на тему: «Пісочна терапія в сучасних науково-педагогічних дослідженнях»		8-й тиждень

			х». (6 год.)		
<p>Тема 2. Виявлення ефективності використання соціально-педагогічних технологій у діяльності вчителя початкових класів</p> <p>Особистісно-професійна готовність вчителя до реалізації основних функцій соціально-педагогічної діяльності в початковій школі. Професійно важливі та професійно значущі якості педагога початкової школи. Структура готовності педагога до використання технологій СПД в початковій школі. Оцінювання результатів СПД, вимоги до оформлення та ведення звітної документації. Саморефлексивна діяльність вчителя, його підготовка до професійного самовдосконалення. Педагогічна творчість у моделюванні соціально-виховного процесу в ПШ.</p>	Лекція (4 год.)	[1, 5, 22]	<p>Перегляд презентації. Проблемні завдання і запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура соціально-педагогічного спілкування вчителя початкової школи. 2. Гуманізм в педагогічній спадщині В.Сухомлинського. 3. Проаналізуйте проблему рефлексивності компетентності педагога початкової школи. <p>(6 год.)</p>	20 балів (максимальний бал за опрацювання теми, з них: 10 балів, отриманих на 2-х практичних заняттях, 10 балів – за виконання різних видів самостійної роботи / індивідуальних творчих завдань)	5-й, 6-й тижні
<p>Практичне заняття</p> <p>Тема 2. Естетизація соціально-педагогічного процесу як</p>	Практичне Заняття (4 год.)	[1, 5, 22]	1. Написати реферат на тему: «Місце та роль світоглядної		9-й тиждень

невід'ємна складова професійної діяльності вчителя.			культури у формуванні професійної адаптації педагога». 2.Індивідуальне творче завдання (ІТЗ) (6 год.)		
---	--	--	---	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Підсумковий контроль – залік. Його оформляють за результатами поточного контролю упродовж семестру. Рівень знань студентів оцінюють за 100-бальною шкалою, яка відображає: якість виконання: завдань на практичних заняттях - максимум 5 балів за одне заняття; самостійної роботи, індивідуальних творчих завдань (загалом 90 балів), а також контрольного опитування/контрольної роботи (максимум 10 балів
Вимоги до письмової роботи	Передбачене одне письмове контрольне опитування/залікова контрольна робота (1-10 балів, з яких: максимум 5 балів виставляється за відповіді на теоретичні питання і максимум 5 балів – за виконання практичного/тестового завдання).
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 9 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Виступи на семінарських заняттях (за заняття від 1-до 5 балів кожне) – 1-45 балів; Оцінювання індивідуальних творчих завдань: 1-5 балів; Оцінювання самостійної роботи: 1-5. Максимальна кількість - 90 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до заліку враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних занять, при виконанні завдань для самостійної роботи, індивідуальних творчих завдань.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за якість виконання: практичних завдань під час аудиторних занять, самостійної роботи, індивідуальних творчих завдань (загалом 90 балів) та балів, отриманих в результаті підсумкового письмового опитування/контрольної роботи (10 балів). Отже, залік оформляють за результатами поточного контролю упродовж семестру. При виставленні підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100

балів.

8. Рекомендована література

Основна

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи : модульний курс дистанційного навчання / заг. ред. А. Й. Капської. К., 2002. 164 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка : схеми, таблиці, коментарі: *навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.* К. : Центр учбової літератури, 2009. 208 с.
3. Будник О. Б. Соціально-педагогічна діяльність учителя початкової школи: *навч.-метод. посіб.* Івано-Франківськ : ПП Бойчук А. Б., 2012. 212 с.
4. Будник О. Б. Технології соціально-педагогічної діяльності в початковій школі: методичний супровід навчального спецкурсу. Педагогічний інститут; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2014. 64 с.
5. Будник О. Соціокультурне виховання учнів як складова соціально-педагогічної діяльності майбутнього вчителя початкових класів. *Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка*. Вип. L. Івано-Франківськ: Плай, 2013. С. 85–91.
6. Будник О. Теоретичні основи формування етновиховного простору загальноосвітнього навчального закладу. Етновиховний простір сучасного загальноосвітнього навчального закладу: теорія і практика : *навч.-метод. посіб. / за ред. проф. Лисенко Н. В. К.*, 2012. С. 43–63.
7. [Жаровцева Т. Г.](#) Неблагополучна сім'я: своєрідність, проблеми, педагогічна підтримка. *АПН України. Півд. наук. центр*. Одеса: СВД М.П. Черкасов, 2004. 191 с.
8. Енциклопедія освіти / *Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень*. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
9. Ковбас Б., Костів В. Родинна педагогіка : У 3-х т. Том I. *Основи родинних взаємовідносин*. Івано-Франківськ, 2006. 288 с.
10. Ковбас Б., Костів В. Родинна педагогіка : У 3-х т. Том II. *Основи родинного виховання*. Івано-Франківськ, 2006. 288 с.
11. Липський І. А. Соціальне виховання. *Енциклопедія для фахівців соціальної сфери*. 2-е видання / за заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. С. 89–93.
12. Маклаков А. Г. Личностный адаптационный потенциал: его мобилизация и прогнозирование в экстремальных условиях. *Психологический журнал*. 2001. Т. 22. № 1. С. 16–24.
13. Мороз О. Г. Професійна адаптація молодого вчителя. К.: Вища школа, 1980. 94 с.
14. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: *навч. посіб.* К.: Вища школа, 2004. 335 с.
15. Сабельнікова С. Досвід впровадження інклюзивного навчання в загальноосвітньому навчальному закладі. *Практика управління закладом освіти*. 2009. № 10. С. 15–28.
16. Сватко Г. Інклюзивний підхід як основа освіти для всіх дітей. *Завуч (Шкільний світ)*. 2009. № 36. С. 4–7.
17. Федій О. А. Естетотерапія : *навч. посіб.* 2-ге вид. перероб. та доп. К.: “Центр учбової літератури”, 2012. 304 с.
18. Хаирова С. И. Этнокультурные особенности формирования адаптивного поведения детей. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 6. С. 26–29.
19. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності: *навч. посіб.* К. : Центр учбової літератури, 2012. 248 с.

Викладач

Липа Ірина Юліанівна